



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

ТРУДОВАТА ЕМИГРАЦИЯ – НАГЛАСИ, ПРИЧИНИ И ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРСКИТЕ РАБОТНИЦИ

проф. Духомир Минев



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Какво показва предходното изследване?

- Появата на огнища на свръхексплоатация и робски труд в страните-приемници;
- Силно влияние на „изтласкващите” фактори на емиграцията – главно ниските доходи;
- Високи нагласи за емигриране сред работещите (особено – работещите бедни);
- Липса на добра конструкция – законова рамка и институции, които да поддържат процеса в нормално състояние.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Основните изводи (1)

- Нарастващо социално и икономическо значение на трудовата емиграция, за балансиране на колабиращия вътрешен трудов пазар и за издръжката, дори оцеляването, на голяма част населението
- Разрастващият се процес на трудова емиграция се нуждае от бързо реконструиране на неговата законова и институционална рамка



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Основните изводи(2)

- Потребна е реконструкция за засилване на синдикалното присъствие – активно участие на синдикатите в цялостния процес и активна синдикална защита на емигрантите и техния труд;
- А това пък изисква значително повече координация и съвместни действия между националните синдикални структури.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Вторият етап: негативните тенденции продължават

- Държавната комисия за борба с трафика на хора - през 2010 година жертва на трафик с цел принудителен труд са станали 40 български граждани, от които 4-ма непълнолетни и 2-ма пълнолетни.
- През 2011 броят на жертвите на трафик, с цел принудителен труд, се е увеличил два пъти – те са вече 90 души и то само мъжете. Пак по данни на Комисията през 2011 година жертви на трафик с цел сексуална или трудова експлоатация са станали 542 души.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Данните засягат само върха на айсберга:

- Няма адекватна система за информация
- Ефектът – набират се данни само за малка част от случаите, които са стигнали до прокуратурата; не се обхващат случаите на свръхексплоатация



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Продължаваща трансформация на трудовата емиграция

- Робски труд и принудителен труд (Какво става с трудовите пазари и демокрацията?)
- Трансформиране на емиграционния процес в трафик на хора.
- Интензифициране на трафика на хора с цел принудителен труд.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Засилено влияние на „изтласкващите” фактори (1)

Нови моменти в динамиката на безработицата (м. август 2012):

- ✓ В преработващата промишленост – намаление с повече от 18 хил. души (от 494 000, което беше 20 на сто от заетите до 476 000 души);
- ✓ В строителството – заетите са намалели с около 7000 души, а от строителната камара прогнозираят предстоящо намаление с още 5000 души;
- ✓ В селското стопанство спадът е с около 2500 души;
- ✓ В туризма и ресторантьорството – около 6000 души, въпреки разгара на туристическия сезон.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Засилено влияние на „изтласкващите“ фактори (2)

През последните месеци някои нови и важни особености, които не се наблюдаваха през предходните периоди.

- ✓ Преди всичко безработицата нарастваше въпреки наличието на известен икономически растеж.
- ✓ Втората особеност на безработицата – расте през лятото, въпреки че в миналото сезонно винаги е намалявала през лятото.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Другият фактор – намаляване на реалните доходи на човек от населението

- Статистиката отчете нарастване на средната работна заплата до 758 лв., т.е. прираст от 3.8%. Всъщност прирастът е статистическа илюзия – от изчезването на голям брой сравнително по-ниско платени работни места. Впрочем, този илюзорен ефект се появи още преди това и стана повод за забележки от страна на ЕК по повод на твърде бързото, според нея, нарастване на работните заплати в България. Комисията така и не успя да разбере за какво става дума и този факт красноречиво характеризира нивото на компетентност на чиновниците от Комисията.
- Реалната промяна – намаляване на реалните доходи на човек от изследваните домакинства, както поради намаляване на средния брой на заетите членове, така и поради нарастването на цените на редица продукти от първа необходимост.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Нарастващо „напрежение“ в бюджетите на домакинства (1)

Данните показват:

- ✓ Средните разходи за непосредствени, жизнено важни потребности изчерпват почти напълно голяма част от домакинските бюджети.
- ✓ Бюджетите на голяма част от българските домакинства на практика са «на червено» - официалните им приходи не съответстват на техните разходи.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Нарастващо „напрежение“ в бюджетите на домакинства(2)

Бюджетите се балансират за сметка на:

- ✓ Свърхограничено потребление;
- ✓ Няколко основни източника на допълнителни доходи – преводи от чужбина, заетост в неформална икономика, включително и икономиката на самозадоволяване и кредити.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

ЗАЩО ИСКАТЕ ДА ЕМИГРИРАТЕ?

	2011	2012
Ниска заплата	83,46	83,31
Несигурност на работното място	48,01	47,93
Липса на работа	29,89	34,61
Не виждам перспективи за децата	35,61	33,08
Лоши условия на труд	27,34	28,33
Ниско ниво на социална защита	33,54	25,57



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Ефектите

➤ Запазване на високи нагласи за емиграция

	2011	2012
Категорично не, нямам желание	32.88 %	36,69%
По-скоро не	20.18 %	17,95%
По-скоро да, при възможност бих емигрирал	27.32 %	26,70%
Категорично да, твърдо съм решил(а)	8.34 %	8,18%
Не знам, не съм решил(а)	11.28 %	10,49%

➤ Засилване на самата емиграция

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Очаквания за продължаващо влошаване на трудовата емиграция

- Разрастване на трудовата емиграция и негативните ѝ черти - робски труд на българските емигранти и последиците от това.
- Основанията за такова очакване – засилване на „изтласкващите” фактори и липса на адекватна система за социална регулация на процеса на трудова емиграция



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Проблеми на сегашната система за мониторинг и регулиране на трудовата емиграция

- Може да се каже, че не просто липсва достатъчна информация, но и липсва адекватна система за набиране и анализ на липсващата информация.
- В набирането на информация относно централния процес – нарастване на трафик с цел принудителен труд, участват ограничен брой източници на информация;
- Информацията е твърде непълна - огромна част от случаите на измами и «технолозите», чрез които се трафикират хора за принудителен труд остават неизвестни;
- Бързите и ефикасни интервенции на институциите за пресичане на такива случаи липсват;



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

Проблеми на системата (2)

- Липсва бързо разкриване и санкциониране на веригите от извършители – като се започне от българските участници и се свърши с работодателите в страните-приемници;
- Липсва ефективна, активна защита на жертвите на трафик с цел свръхексплоатация и принудителен труд;
- Липсва базисна превантивна мярка – система за информирание на самите потърпевши. Генерирането и разпространяването на информация по повод на посочените рискове: тя се свежда до размяна на информация между държавни институции;



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

(1) Стратегическото решение – нормализация чрез гражданственост

- Включване на синдикатите в системата от институции за набиране и обмяна на информацията относно трудовата емиграция и особено – относно трафика на хора. Предстои изпълнението на такъв проект от Комисията по трафика на хора – участие на представители на КТ „Подкрепа” (измежду участниците в настоящия проект);
- Включване на информационните центрове в системата от институции за набиране и обмен на информация;
- Поддържане и подобряване на дейността по информиране на емигрантите относно рисковете на трудовата емиграция;



Европейски съюз

ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
“Инвестира във вашето бъдеще”



Европейски социален фонд

(2) Стратегическото решение – нормализация чрез гражданственост

- Активно интервениране на синдиката за санкциониране на установени нарушения от страна на други участници в процеса на трудова емиграция на територията на страната;
- Интензивни контакти и взаимодействия със синдикалните структури в страните-приемници;
- Осигуряване на устойчиво финансиране на Информационните бюра;
- Преглед на законодателството с цел да се установи доколко обхваща действията, чрез които трудовата емиграция поражда свръхексплоатация и принудителен труд.